

Nobelprijswinnaar Andre Geim wilde internationaal aanzien vergaren. Het maakte niet uit waar. Zo belandde hij in Nijmegen, en vertrok. 'Ik had geen zin om dat provincietajaaltje bij te schaven.'

tekst Margriet van der Heijden en Jannetje Koclewijn beeld Alex MacNaughton

'Eerst die Nobelprijs overleven'

Zucht. Andre Geim, fysicus, Nobelprijswinnaar, net 52 geworden, hijst zich uit zijn stoel en veegt met de rug van zijn hand over zijn voorhoofd.

„Oh, hello, hello. Goedemorgen.”

Hij loopt van zijn bureau naar zijn tafel (anderhalve stap) en schuift een stapel ongeopende brieven op een van de stoelen die er omheen staan.

Gefeliciteerd.

„Ah, ja, yes, bedankt.”

Zucht.

„It is a nightmare.”

Een kamer van twee bij drie in het Schuster Gebouw op de campus van de Universiteit van Manchester. Een net gelauwerde professor die door zijn zeven jaren in Nederland nog drie woorden Nederlands spreekt en heel erg moe is.

Valt het zo tegen?

„Ik dacht: dit is gewoon de zoveelste prijs. Ik had het verkeerd.”

Sinds 5 oktober, toen Stockholm belde, wil iedereen hem als eregast bij een diner, als spreker op een congres, als ondertekenaar van een petitie, als gezicht van een goed doel, als geïnterviewde in de krant. De president van Burkina Faso mailt hem: of hij zich wil uitspreken tegen vrouwenbesnijdenis. Een Nobelprijswinnaar heeft namelijk overal verstand van. „Ik ben nu een orakel.”

Zijn er ook mensen jaloers?

„Als je nooit jaloezie opwekt, haal je niet uit je leven wat erin zit.”

Eind 2003 haalde Geim samen met zijn 36-jarige collega Konstantin Novoselov (medewinnaar) met een stukje Scotch-tape een laagje koolstof van één atoom dik van een blokje grafiet: grafeen. Niemand dacht dat het kon, maar het kon. Grafeen: het platste materiaal in de kosmos, sterker dan het sterkste staal, onzichtbare geleider van elektriciteit. Hoopvolle verwachting: dat er lcd-schermen van kunnen worden gemaakt, minuscule sensoren, nieuwe kunststoffen, chips misschien.

Heeft u grafeen echt met z'n tweeën op een vrijdagavond ontdekt?

„Er zat natuurlijk veel meer werk aan vast. We deden het met z'n twaalf ongeveer, onder wie mijn vrouw. Maar het was mijn idee om het te gaan doen en Kostya was de leider.”

Zijn vrouw is Irina Grigorieva. Zij is hoogleraar bij dezelfde afdeling als Andre Geim: *condensed matter* (vaste stof). Haar werkkamer is een paar deuren verder.

Zij deelt niet in de prijs.

„Omdat ze alleen heeft geholpen met het schrijven van het artikel. Normaal werkten we nauw samen, maar toen grafeen werd ontdekt, was onze dochter klein, nog geen vier. Mijn vrouw werkte minder in die jaren. Ze was wat op de achtergrond geraakt.”

Vindt ze dat nu jammer?

„Als ze de keuze had gehad tussen de Nobelprijs en onze dochter, dan had ze gekozen voor onze dochter.”

Hij kent zijn vrouw van de bergsportclub waar ze lid van waren, nog in Rusland. 'Russia', zegt hij, met een rollende r. Hij maakt er een wegwerpend gebaar bij, alsof hij wil uitdrukken dat het leven daar ver achter hem ligt.

U bent geboren in Sochi aan de Zwarte Zee.

„Daar heb ik de eerste tien jaar van mijn leven gewoond, bij mijn grootmoeder.”

Waarom bij haar?

„Zo hadden mijn ouders het geregeld. Ze waren *high flying* ingenieurs, ze werkten allebei. Hun leven was ingewikkeld. Mijn broer woonde bij hen en ik woonde bij mijn grootmoeder.” De moeder van zijn moeder.

Wat was er zo ingewikkeld?

„Ze waren van Duitse afkomst. Na de Tweede Wereldoorlog werden veel Duitsers naar werkkampen gestuurd, naar Siberië. Ze werden als onbetrouwbaar gezien.”

Uw ouders ook?

„Zij ook. Het is bekend hoe de Joden hebben geleden onder de pogroms. Minder bekend is hoe hard andere minderheden werden aangepakt.” >

